

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5 poštni predal 22, telefon 2326. Čekovni račun št 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaj, vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0,50

Štev. 127 • Maribor, torek, dne 7. novembra 1939 • Leto XIV

Kdaj bodo volitve?

Vse je odvisno od mednarodnega položaja.

Pred par dnevi je bila konferenca ministrov v Beogradu, na kateri so pretresali vprašanje volitev v občine, narodno skupščino in hrvatski sabor.

Beograjska »Politika« piše o teh posvetovanjih:

Glede izvedbe volitev postoji dvoje mišljenj. Eni so za to, da se najprvo izvedejo občinske volitve, potem volitve v hrvatski sabor in kot poslednje volitve v parlament; drugi pa hočejo najprvo volitve v narodno skupščino, potem v hrvatski sabor in nato v občine. Pri tem je seveda izključeno, da bi se dvojne volitve lahko izvedle v roku enega ali dveh mesecev.

Nadalje je vprašanje, ali bodo volitve javne ali tajne. Pravosodni minister dr. Laza Marković, ki je poverjen z izdelavo političnih zakonov, je izjavil, da bodo volitve v skupščino tajne. Kar se tiče občinskih volitev so merodajni mnenja, da je treba istočasno z vprašanjem volitev menjati tudi zakon o občinah in da se tudi za občinske volitve osvoji načelo tainega glasovanja. Volitve za hrvatski sabor pa morajo biti že po uredbi o banovini Hrvatski tajne.

V teku tega tedna se bodo najbrž mogle zvedeti podrobnosti, kar se tiče volitev. Toda naglašja se, da odvisi razpis volitev od razvoja mednarodnih političnih prilik.

Vprašanje volitev v banovinske sve-te pa ni aktualno, dokler se ne reši vprašanje preureditve države.

Novi kitajski sunki v pokrajini Hupej.

»Insa« poroča: »Na južozahodnem delu province Hupej so močno oboroženi kitajski oddelki napadli japonsko linijo ter osvojili Cinjušen, ki leži severovzhodno od Siamina. Kitajci so uničili tam veliko japonsko skladišče municije ter očistili mesto od sovražnika. Kitajske čete so zaplenile tudi ogromno vojnega materiala. Kitajci so zavzeli tudi Hangčau, ki je bil doslej v japonskih rokah. Tam so zažgali šest japonskih tovornovozov.«

V 14 dneh 217 bitk

Na kitajskem bojišču je bilo zadnjih 14 dni nič manj kot 217 bitk, od tega jih odpade 110 na pokrajine Sansi, Hupej, Čensi in Hupeh.

Pogajanja Finske s Sovjetsko Rusijo

Finska je pripravljena, da pristane na zahteve Sovjetske Rusije do skrajne možnosti.

Finska delegacija, ki vodi razgovore s sovjetsko vlado, je prispela v Moskvo in sporočila odgovor finske vlade na ster Erko je izjavil, da je Finska voljna ugoditi dvem tretjinam sovjetskih za-sovjetske zahteve. Finski zunanji minist- htev. Razgovori se vodijo v prijateljskem duhu in ni nemožne, da bodo zaključeni s sporazumom.

Kakor se trdi, se Finska upira, da bi odstopila Sovjetski Rusiji del polotoka Hange in luko Petsamo, v Botniškem zalivu. Sovjet. vlada pa pravi, da na tej zahtevi vztraja, ker sta polotok in imenovana luka kot nalašč za obrambo Kronstadta, ki je kakor znano pristanišče Leningrada.

Zahteve, ki jih stavlja Rusija Finski, so v zvezi z zavarovanjem Botniškega zaliva, oziroma Leningrada za slučaj vojne. Njene zahteve napram baltičkim državam pa niso bile samo vojaškega značaja. Dejstvo je, da o-

Amerika že izvažajo orožje v Anglijo in Francijo

Ameriški: kupi in odpelji!

242 poslancev je glasovalo za ukinitve prepovedi izvoza orožja, 181 pa proti

Najvažnejši dogodek preteklega tedna je vsekakor ukinitve prepovedi izvoza orožja iz Zedinjenih držav Severne Amerike v vojskujoče se države. Prvo glasovanje o tozadevnem predlogu vlade se je vršilo v senatu v početku tedna. Čim je senat pristal na vladin predlog, ni bilo nobenega dvoma več, da bo to storila tudi reprezentančna zbornica (parlament). In res je od 323 poslancev glasovalo 242 za ukinitve prepovedi izvoza orožja, 181 pa proti. Zanimivo je, da je pri tem glasovanju prišlo do delne cepitve glasov pri obeh v parlamentu zastopanih strankah, in sicer je 36 vladinih poslancev pripadnikov demokratske stranke glasovalo proti predlogu vlade, 20 republikancev, ki so v opoziciji, pa za vladin predlog.

Ukinitve prepovedi izvoza orožja pomeni ogromno pomoč Zedinjenih držav Angliji in Franciji. Zakon temelji na načelu: Kupi in odpelji! To se pravi:

vse orožje, ki ga katera izmed vojskujočih se držav kupi v Zedinjenih državah, mora takoj plačati in odpeljati s svojimi ladjami.

Na ukinitvi prepovedi izvoza orožja imajo brez dvoma velik interes lastniki ameriške težke in orožne industrije. V kolikor so ti vplivali na izid glasovanja, ni mogoče presoditi, gotovo pa je, da se niso zadržali pasivno. Vsled izvoza orožja se obeta ameriškemu delavstvu večja zaposlitev. In ni dvoma, da je bil tudi ta argument izrabljen v agitaciji, ko se je šlo za to, da se pridobi javno mnenje za vladin predlog. Bilo bi pa gotovo neutemeljeno, ako bi spremembo v zadržanju javnega mnenja v Zedinjenih državah pripisovali samo vplivu plačane propagande. Amerikanci so bili do izbruha vojne proti temu, da bi se Zedinjene države brigale za prilike v Evropi. Ko je Roosevelt letos poleti skušal doseči spremembo nevtralnostnega zakona, ni uspel. Z

izbruhom vojne pa se je javno mnenje opredelilo za Anglijo in Francijo, ki sta po svojem državnem ustroju Američanom gotovo bolj simpatični, kakor pa katerakoli druga država z avtoritarnim režimom. Te simpatije za zapadni evropski velesili v Ameriki še naraščajo in nevtralni opazovalci pravijo, da bi se javno mnenje v Zedinjenih državah utegnilo spremeniti tako korenito, da bi lepega dne tudi Zedinjene države same nastopile na vojnem pozorišču v Evropi.

7500 letal za Anglijo in Francijo

Kakor se zatrjuje, sta Anglija in Francija naročili v Zedinjenih državah 7500 letal, od katerih so jih dne 3. novembra par sto že vkrcali na parnike, ki so krenili v Evropo. Razen tega sta omenjeni državi naročili še ogromne množine drugih vrst orožja.

500 letal pa sta naročili v Zedinjenih državah Belgija in Švedska.

Odločen nastop Norveške

Norveška je osvobodila od Nemcev zasedeno ameriško ladjo »City of Flint«.

Pred več tedni je zajela neka nemška ladja v Severnem morju ameriški parnik »City of Flint« in ga pod pretvezo, da vozi prepovedano blago, prisilila, da ji sledi. Na ladjo so vkrcali posadko 20 nemških mornarjev, nakar je parnik z nemško in ameriško posadko na krovu, odplul proti Norveški. Tu je nemški kapitan izkrcal s parnika del ameriške posadke in nato z ladjo krenil v rusko pristanišče Murmansk v Lednem morju, kjer naj bi ostal parnik zasidran do nadaljnjega kot nemška last. O usodi parnika se je seveda takoj zvedelo v javnosti. Po mednarodnem pravu vojskujoča se država nima pravice zavleči ladij tujih ali pa vojskujočih se držav v pristanišča nevtralnih držav in jih tamkaj pridržati, ker bi to pomenilo, da je dotična nevtralna država že stopila v vojno na strani tiste vojskujoče se države, katera je tujo ladjo zavlekla v njeno pristanišče. Zato so tudi Rusi nemško posadko s »City

of Flinta« najprvo prijeli in internirali, kasneje pa izpustili. Mogoče bi bil »City of Flint« ostal v Murmansku, da ni med tem intervenirala vlada Zedinjenih držav, ki je zahtevala, da Rusi ladjo izročijo ameriški posadki. Ruska vlada pa je odgovorila, da je »City of Flint« med tem že zapustil Murmansk.

Med tem je »City of Flint« dne 2. novembra res priplul v norveško pristanišče Haugesund. Norvežani so storili, kar velevala mednarodno pravo. Nemško posadko na parniku so prijeli in internirali, ladja pa je z ameriškim moštvo na krovu odplula v neznani smeri.

V Nemčiji so nad tem nastopom Norveške ogorčeni. Norvežani pa, ki so ga ne tako nazadnje videli, da imajo v tem slučaju za seboj Zedinjene države Severne Amerike. Ta gesta Norvežanov je tudi velikega političnega pomena spričo položaja, v katerem se nahajajo Skandinavske države in ni dvoma, da je bila tudi na to preračunjena.

Ameriške terjatve iz svetovne vojne

890 milijard dinarjev.

Med svetovno vojno so Zedinjene države, oziroma njih banke, posojevale denar državam, ki so se vojskovale na strani velike antante. Za večji del posojil je prevzela jamstvo Anglija. Teh vojnih dolgov države že sedem let ne plačujejo in znašajo sedaj še 21 milijard dolarjev (okoli 890 milijard dinarjev). Dolžni kapital znaša 11 milijard dolarjev, ostalo so obresti. Dolgovi bi morali biti plačani v smislu sporazuma do 1990. Kakšna bo likvidacija tega dolga, je vprašanje razvoja, sedaj pa služi tudi ta dolg Amerikancem kot svarilo, da se otepajo vmešavanja v vojno.

Vojni dolgovi evropskih držav Zedinjenim državam znašajo torej eno tretjino manj kot pa je Nemčija dala v ne docela šestih letih za svojo oborožitev. Izmed evropskih držav, ki so dolžne Ameriki, je edina Finska odplačala ves svoj dolg.

Topovi imajo besedo na zapadni fronti

Z zapadnega bojišča poročajo o živahnem letalskem delovanju in topniškem dvoboju.

Nemška letala so poskušala v manjših skupinah leteti nad francoskim ozemljem nad Colmarjem in Mulhoukom, bila pa so pregnana. Eno nemško letalo je bilo sestreljeno.

V ostalem so se Nemci omejili na obstreljevanje francoskih postojank s topovi. Največ je trpelo vsled obstreljevanja mesto Forbach in okolica, nad katero dominira od Francozov zasedeni Warndtski gozd. Nadalje je nemška artilerija živahno obstreljevala področje vzhodno od reke Blies in ravnino Bohrbacha, ki se razteza od Saar-

poškodovanih 63, lahko poškodovanih 17. Lahki bombniki: Popolnoma uničenih 216, težko poškodovanih 148, lažje poškodovanih 73. Težki bombniki: Popolnoma uničenih 107. Opazovalna letala: Popolnoma uničenih 9, 1 težko poškodovano.

gemünda do Bitscha.

Nemške izgube na morju

Od početka vojne do 4. novembra so Angleži zaplenili 13 nemških trgovinskih ladij, 8 pa so jih Nemci sami potopili.

Dne 4. novembra je neko angleško letalo z bombami potopilo neko nemško podmornico na Atlantskem oceanu.

Ladje žrtve min

Plavajoče mine so pognale v zrak danski parnik »Kanada« ob danski obali in grški parnik »Nikolaos Empirikos« v kanalu.

Švedska vlada protestira v Berlinu

Nemška mornarica je z minami zaprla pot iz Baltiškega v Severno morje skozi preliv Oerösund. Švedska vlada je radi tega vložila protest v Berlinu, ker pomeni to početje kršenje dogovora, po katerem morajo imeti švedske ladje prosto pot v Severno morje.

Socialistična mladina za novo Evropo

Proglas Socialistične mladinske internacionale.

Tajništvo Socialistične mladinske internacionale je pravkar izdalo proglas na socialistično mladino vsega sveta. Proglas, ki sta ga podpisala predsednik s. Torsten Nilsson in tajnik s. Erich Olienbauer, med drugim pravi: »Mladi sodrugi, na katerokoli mesto vas je usoda postavila, ostanite zvesti načelom Socialistične mladinske internacionale!

Bodite pripravljeni z vsemi silami braniti obstoj demokracije in socialističnega gibanja v svoji domovini in skrbite, da v srcih mladine ne ugasne glas človečanstva in razuma. Ostanite zvesti socialističnim idealom! Vsi hočemo pridno pomagati, da se ustvari nova Evropa svobodnih narodov, Evropa miru in socialnega napredka.«

Mednarodna strokovna zveza za demokracijo, človeško dostojanstvo in socialno enakopravnost

Seja izvršilnega odbora Mednarodne strokovne zveze.

Sredi meseca oktobra se je vršila v Parizu izredna seja izvršilnega odbora Mednarodne strokovne zveze, ki ji je predsedoval Anglež s. Walter Citrine. — Na seji so podrobno obravnavali današnji mednarodni položaj. Angleški in francoski delegati so bili mnenja, da je treba ustanoviti tesno sodelovanje med angleškimi in francoskimi strokovnimi organizacijami, da se na ta način

rešijo množični problemi, ki so nastali radi vojnega stanja v teh dveh državah. Vodstvu angleških in francoskih svobodnih strokovnih organizacij bosta imeli stalno skupna posvetovanja. Izvršilni odbor je izdal tudi manifest na delavstvo vsega sveta. Manifest se izraža za demokracijo, človeško dostojanstvo ter socialno enakopravnost.

Rudarska delegacija pri ministru za šume in rudnike

Beograd, 3. novembra 1939.

Na podlagi sklepa konference rudarjev v Trbovljah z dne 1. oktobra t. l. so odšli dne 1. novembra t. l. predstavniki svobodnih strokovnih organizacij, to je ZRJ, JSZ in NSZ, v Beograd, da predložijo ministru za šume in rudnike zahteve rudarjev po uvedbi plačanih dopustov in spremembi gotovih členov pravil bratovskih skladnic. V Beogradu so se sestali s predstavniki rudarjev iz Srbije, s katerimi so se zedinili za skupen nastop v zgoraj navedenih zahtevah.

G. minister je sprejel delegacijo v

petek popoldne. Predstavniki rudarjev so mu obrazložili potrebo in upravičenost zahteve delavstva po uvedbi plačanih dopustov. Istotako so mu obrazložili potrebo poprave krivice, ki je bila prizadejana zavarovancem z novimi pravili o bratovskih skladnicah. Minister je nato izjavil, da bo dal vso zadevo proučiti in da bo storil, kar bo stvarno mogoče.

Tako mislimo, da je predstavništvo rudarjev izvršilo svojo dolžnost, a na rudarjih bo leželo, da sedaj pomagajo, da se te njihove zahteve tudi uresničijo. Rudarji, organizirajte se!

Razno

Preselitev jugoslovanskega konzulata. Francoski listi poročajo, da se je jugoslovanski konzulat v Metz preselil v Chaumont.

Dr. Beneš proglašen za voditelja osvobodilnega gibanja. Ko so Čehi, prebivajoč v Londonu, slovesno obhajali obletnico ustanovitve Čehoslovaške republike, je čehoslovanski poslanik v Londonu, Jan Masaryk, proglasil dr. Edvarda Beneša za voditelja osvobodilnega gibanja vseh Čehoslovakov, kar so vsi prisotni z velikim navdušenjem sprejeli. Pri proslavi je bilo navzočih na tisoče bivših čehoslovških državljanov.

Smrt nemškega socialista. V emigraciji je umrl znani nemški socialist s. Crispian. Spadal je med takozvane neodvisne socialiste.

Povišanje plač delavcem v Angliji. Radi stalnega naraščanja cen so svobodne strokovne organizacije v Angliji zahtevale zvišanje delavskih plač. Štiri milijoni delavcev so zvišanje pravkar dosegli. Povišanje plač za te štiri milijone delavcev znaša okrog 20 milijonov funtov sterlingov (skoro pet milijard dinarjev). Plača vsakega izmed teh delavcev se je zvišala za povprečno 2 šilinga (24 din) na teden.

Angleške žene v vojski. Prof. dr. Helen Gwynne Vaughan, ki predava na londonski

univerzi botaniko, je bila imenovana za voditeljico ženskih pomožnih čet angleške kopne armade. Te ženske pomožne čete štejejo 912 oficirjev-žen ter 16.547 vojakov-žen. H. G. Vaughan je bila že v l. 1914-18 nadzornica ženskih vojaških čet, pozneje je bila poveljnica ženskih pomožnih letalskih oddelkov.

Odbor za podpiranje poljskih beguncev so ustanovili v Londonu. Odbor bo zbiral sredstva za to svrhu v raznih evropskih državah.

V Nemčiji karte za obleke. Berlinski dopisnik danskega dnevnika »Politiken« javlja, da so v Nemčiji uvedli karte za obleke. Karta za obleke je veljavna leto dni in je razdeljena v 150 polj. Če kupiš na primer ženski plašč, se ti odtrga 45 polj, za otroški 25 itd.

»Vojna mila« v Nemčiji. List »Berlinske Tidende« poroča, da se bo odslej prodajala v Nemčiji le ena vrsta mila, takozvano »vojno mila«. Vsaka oseba bo dobila na mesec 80 gramov tega mila. Moški bodo dobili vsakih pet mesecev po eno to bo mila za britje. V gospodinjstve svrhe dobi vsaka oseba na mesec ali 250 gramov čistilnih sredstev ali pa 100 gramov gospodinjanskega mila.

Švicarska deželna razstava zaprta. V Curihu so zaprli deželno razstavo, ki se je vršila nekaj mesecev. Razstavo je obiskalo od otvoritve pa do konca 10 milijonov 500 tisoč ljudi.

Doma in po svetu

Da ne pojdemo po napačni poti. V Jugoslaviji se kar neprestano pojavljajo stremjenja po privatnih vojaških oboroženih organizacijah. Sedaj se pojavi to, sedaj ono gibanje s takimi nameni. Imeli smo že take organizacije, ki so še vsem državljanom v slabem spominu. Take organizacije so politične tvorbe z namenom, da tej ali oni politični sili izven državne oblasti pomagajo do uspehov z najrazličnejšimi metodami, ki jih redna demokratična državna uprava ne more odobravati. Le demokratična državna uprava je pravi nosilec oblasti in reda. Vse drugo, kar je zunaj te, je nevarno. Dovolj dokazov imamo v zadnjih letih. Tako igračkanje z demokracijo je pokopalo celo vrsto držav in oviralo naravni razvoj političnih in gospodarskih razmer. Ni potrebno, da se država bori s takimi kreacijami političnih gibanj. Saj ima parlament, ki demokratično sklepa o vsem in ima za izvedbo sklepov varnostno silo. — Velika zmotna je, če kdo misli, da take kreacije podpirajo državno oblast in avtoriteto. Zdi se nam le, da take kreacije nastajajo tam, kjer se ne dela demokratično, z narodom, drugod ni prilike in ne potrebe za take kreacije, ker se državljani zavedajo svojih pravic in skupnih interesov.

Žene zahtevajo volilno pravico. Ženska zveza v Beogradu je predložila vladi spomenico, v kateri zahteva, da se ob priliki donošenja zakona uvede tudi ženska volilna pravica.

Zelo se huduje. V zagrebški »Novi Riječi« je izšel članek o političnih razmerah v Sloveniji. V tem članku je med drugim napisano tudi tole: »Slovenija je strankarsko od oblasti več kot zaslužena. Ona je ponižana. Zato ni ne močnejše skupine, ne močnejšega človeka, ki ne bi v njenem imenu protestiral.« »Slovenec« je strahovito hud radi tega članka in tako-le vprašuje »Novo Riječ«: »V čem je danes Slovenija zaslužena? Povejte nam, kdo je bil zaprt, kdo je bil interniran, kdo je bil kontinuiran, kdo je bil radi političnega prepričanja vržen na cesto? Povejte nam, katero društvo je bilo zaradi politike razpuščeno?« —

Politika okoli SUZOR-a. V zmislu politike sporazuma hočejo reševati tudi socialno zavarovanje. Zahtevajo upravno-politično parcelacijo, ne da bi pri tem vprašali tudi zavarovance. V ta namen sta komisar SUZOR-a Juraj Gašparac in pomočnik generalnega ravnatelja dr. Ježić obiskala ministra socialne politike, da ga obvestita o aktualnih vprašanjih.

Škofovska deputacija pri ministru financ. — V zmislu sklepa zagrebške škofovske konference sta škofa Akšanovič in Nyaradia intervenirala pri finančnem ministru dr. Juraju Šuteju glede državnega prispevka za potrebe rimskokatoliške cerkve.

Nihče se ne sme izseliti. Notranje ministstvo je odredilo, da se izseljevanje popolnoma ukine. Potnih listov zaenkrat ne dobe niti oni, ki so prišli iz inozemstva morda le obiskat svoje.

Čevlji bodo dražji. Naše usnje se je podražilo za okoli 20 odstotkov. Uvoz usnja iz inozemstva je pa popolnoma ustavljen, kar je posledica vojne in gospodarske blokade.

Sladkorja bodo pridelali letos domala 11.000 vagonov. Ker je poraba sladkorja v državi jako majhna, računajo, da utegne ostati znatna rezerva sladkorja, vsaj pa 2 do 3 tisoč vagonov.

Koliko stane vojna Anglijo dnevno? Vojni izdatki Anglije znašajo dnevno 5.250.000 funtov sterlingov, to je nekaj nad eno milijardo dinarjev. Zatrjuje se, da bo angleška vlada v kratkem razpisala vojno posojilo v višini ene milijarde funtov sterlingov, t. j. okroglo 245 milijard dinarjev.

Član angleške vlade in poveljnik vojne mornarice Churchill, se je te dni udeležil vojaških konferenc, ki so se vršile v Parizu.

Tri nemške novinarje, ki so prišli v teku vojne v Bruselj, je belgijska vlada izgnala.

Ruska manjšina v Rumuniji je dobila enake pravice, kakor jih uživajo druge manjšine v Rumuniji.

Sodelovanje med Turčijo in Romunijo. Rumunski poslanik Stoica se je te dni vrnil iz Bukarešte v Ankaru, kjer je bil takoj sprejet pri turškem zunanjem ministru Saradžoglu.

Turško-sovjetski razgovori se bodo nadaljevali. Po vestih iz Ankare se bodo v kratkem pričeli novi razgovori med zastopniki Turčije in Sovjetske Rusije. Razgovorom bo baje prisostvovala tudi Romunija.

V Turčiji trdijo, da še ni znano, kako se bo opredelila Sovjetska Rusija. Turški listi pišejo, da je nevtralnost Sovjetske Rusije lahko samo prehodnega značaja; ona je nevtralna, toda njeno stališče v zunanji politiki je popolnoma nepoznano. Nadalje odgovarjajo turški listi tudi Molotovu, ki je rekel, da se je Turčija sklenitvijo vojaškega dogovora z Anglijo in Francijo vmešala v evropsko vojno. Listi zavračajo to trditve in pravijo, da je ravno narobe res. Vojna se je približevala Turčiji, ki pa jo je odklonila baš s sklenitvijo tega pakta.

Nemci odpoklicani iz Turčije. Nemški konzulati v Turčiji so pozvali vse nemške državljane, ki živijo v Turčiji, da se pripravijo za odhod v domovino.

Göring v Italijo? Italijanski listi so priobčili vest iz Berlina, da bo Göring še ta teden službeno posevil Italijo, sicer ne v vojaški, pač pa v diplomatski misiji. Nemški listi vest o tem obisku zanikajo. Zlasti zanikajo vse to, kar inozemski listi navdušujejo na ta obisk, t. j. da gre Göring v Rim prosit Italijo, da nastopi na strani Nemčije, v smislu med obema državama obstoječe vojaške pogodbe.

Ribbentrop gre v Moskvo. Koncem novembra pride nemški zunanji minister v. Ribbentrop v Moskvo. Trdi se, da bo namen njegovega obiska, pridobiti Rusijo, da nudi Nemčiji vojaško pomoč in to na podlagi tiste določbe med obema državama sklenjenega prijateljskega pakta, ki pravi, da bosta Rusija in Nemčija sklepali o svojem nadaljnjem zadržanju, ako bi Anglija in Francija odklonili mirovno ponudbo, katero je stavil Hitler kmalu potem, ko je bil sklenjen prijateljski pakt med Berlinom in Moskvo.

Nemci se selijo iz Ukrajine in Bele Rusije. Dogovor o preseljevanju Nemcev iz Ukrajine in Bele Rusije, ki je bil sklenjen med Rusijo in Nemčijo, je že podpisan. Iz navedenih pokrajin se bodo pa izselili samo tisti Nemci, ki bodo hoteli oditi prostovoljno. Ostali pa se bodo moralno odreči vsakršne zaščite.

Na sovjetsko-mandžurski meji je po italijanskih vesteh prišlo do novega spopada, ker so ruski vojniki baje streljali na osebni avtomobil, v katerem so se vozili japonski in mandžurski častniki.

Zane Grey:

Mož iz gozda

»Ho, dekletci«, je dejal Bil, zroč na njiju, »zelo me je veselilo, da sem vaju spoznal. Sram me je za se in za našo deželo, da takim dvem ljubkim dekletom ne zna postreči z ničemer drugim, kot z žalitvami in umazanimi nagodami. Toda sedaj bosta srečno prebrodile to nevarnost. Nista si mogli izbrati boljše družbe, pa naj se že to tiče jahanja, lova, ženitve ali pobožnosti.«

»Drži jezik, ti stari medved!« ga je ostro prekinil Dale.

»Haha! Pozdravljeni deklici in mnogo sreče!« je zaključil Bil, med tem ko je začel stresati vajeti.

Bo mu je čisto razločno in določno želela srečno pot, Helen pa je komaj spravila iz sebe par momlajočih besed. Izgledalo je, da je bil stari voznik dober prijatelj njunih spremljevalcev.

Potem so konji obrnili voz, kopita so udarila ob tla, voz se je škripaje nagnil postrani in skoro nato oddrdral v mrak, dokler ni izginil v daljavi.

»Vi se tresete«, je rekel Dale nenadoma, zroč na Helen. Čutila je, kako je njegova široka in trda roka prišla njeno. »Ledeno mrzla!«

»Meni je mraz«, je odvrnila Helen. »Zdi se mi, da nisva dovolj topla oblečeni.«

»Nel, ves dan naj je mučila vročina, sedaj pa zmrzujeva«, je rekla Bo. »Nisem si mislila, da v teh

29 krajih čez noč nastane zima.«

»Gospodična, ali nimate s seboj nobenih toplih rokavic in kakšnega plašča?« je vprašal Roy zaskrbljeno. »Pravega mraza še ni. Pravi mraz bo šele začel.«

»Nel, saj imava s seboj debele rokavice, jahalni obleki in škornje — vse lepo in novo — v tej črni torbi tu«, je rekla Bo in vsa navdušena sunila z nogami proti torbi, ki je ležala pred njimi.

»Da, res je. Toda nocoj nam bo to presneto malo služilo«, je odvrnila Helen.

»Gospodična, prav bi bilo, ko bi se na mestu preoblekle«, je rekel Roy resno. »Na ta način si prihranimo na času in tudi sto drugih neprijetnosti, ko bo vželo sonce.«

Helen je strmela v mladega človeka, neizmerno začudena nad njegovim domislekom. Svoje popotno obleko naj zamenja z jahalno — in to nekje zunaj v mrzli, vetrovni pustinji, sredi noči — med tujimi, mladimi moškimi!

»Bo, katera torba pa je to?« je vprašal Dale, kot da bi bila Bo njegova sestra. In ko mu je pokazala torbo, jo je pobral. »Stopimo tja doli pod cesto.«

Bo mu je sledila in Helen je mehanično šla za njima. Dale ju je peljal par korakov proč od ceste, za neko nizko grmičje.

»Hitro se preoblecite«, je rekel. »Vajine stvari bomo dali v zavoj in tudi te torbe tu.«

Bo se je vsedla in pričela razvezovati jermenje na čevljih. V svitu zvezd je mogla Helen komaj opaziti njen blede, ljubki obrazek in njene velike črne

oči. Pri tem se je nehote domislila, da je Bo znala z mnogo več sreče in uspeha poseči v življenje na zapadu, kot pa ona, Helen Rayner.

»Ne, ti dečki so dražestni«, je rekla Bo zamišljeno. »Ali ti ni m-mrzlo? Čuj, rekel nama je, da se morava podvzati!«

Helen nikakor ni mogla doumeti, kako je bilo mogoče, da jo je mogel kdo pripraviti do tega, da se je šla preoblečati v tej pustinji in pri tem vetru, ki je neusmiljeno bril preko ravnine; ko pa se je lotila dane ji naloge, je spoznala, da ji je pri tem bolj potrebna vztrajnost, kakor pa pogum. Mrzel veter je občutila na koži kot da bi jo kdo zbadal z iglami. Malo je manjkalo, da se ni na glas smejala, ko je videla, s kakšno naglico meče Bo obleko raz sebe.

»O-h-h-o-h-o!« je šklepetajoč z zobmi vzdihovala Bo. »N-nikdar v svojem č-zivljenju n-nisem tako p-prezebala. Nel Rayner, n-naj t-ti b-bog o-odpusti!«

Helen je imela preveč opravka sama s seboj, da bi ji bila mogla odgovoriti. Bila je močno, zdravo dekle, urna in spretna, kadar ji je bilo treba uporabljati svojih deset prstov, toda ta stvar tu je bila najtrša duševna preskušnja njene potrpežljivosti, ki jo je kdaj doživela in je skoroda presešla njene moči. Bo, ki je bila nekaj trenutkov poprej gotova, ji je pomagala zapenjati gumbe in razen tega ji je zavezala tudi en škorenj na zadržgo. Potem je Helen z bolečimi rokami pobrala potni obleki in ju stlačila v torbo.

(Dalje prihodnjič.)

